

Gir flere leveår flere gode leveår?

Verdens befolkning blir stadig eldre. Er økt forventet levealder ledsaget av bedret helse og livskvalitet?

I de fleste industrialiserte land øker den forventede levealder med to år eller mer hvert tiende år. I en studie som nylig er publisert i tidsskriftet *The Lancet*, har man undersøkt hvordan helsen til den engelske befolkningen har endret seg fra 1991 til 2011 (1). Personer over 65 år fra tre områder i England ble undersøkt på kognitiv forverring (målt med Minimal Mental State), grad av uførhet og egen oppfatning av helse.

Ved 65 års alder var økningen i forventet levealder 4,5 år for menn og 3,6 år for kvinner. Og antall år uten kognitiv forverring var flere (4,2 år for menn og 4,4 år for kvinner). Antall år der helsetilstanden var oppfattet som svært god eller god, var også økt (med 3,8 år for menn og 3,1 år for kvinner). Forekomsten av mindre alvorlig uførhet, men ikke av alvorlig uførhet, var høyere.

– I denne studien forsøker man å besvare spørsmålet om økningen i forventet levealder også gir flere år med god helse på slutten av livet. Min hovedinnvending er at det er vanskelig å analysere dette empirisk, sier førsteamanuensis og seniorforsker Øyvind Næss ved Nasjonalt Folkehelseinstitutt og Universitetet i Oslo.

– Økning i forventet levealder ved 65 års alder kan ha mange årsaker, og den relative betydningen kan endre seg over tid. For eksempel skyldes økningen i forventet levealder de siste årene i stor grad nedgang i dødelighet av hjerte- og karsykdommer hos folk under 65 år, såkalt prematur hjerte- og kardødelighet. I årene som kommer vil ikke dette være like betydningsfullt for den videre økning i forventet levealder. Men studien er godt utført og bruker flere gode mål på helse, blant annet kognitive ferdigheter, sier Næss.

Liv-Ellen Vangsnes
Tidsskriftet

Litteratur

1. Jagger C, Matthews FE, Wohland P et al; Medical Research Council Cognitive Function and Ageing Collaboration. A comparison of health expectancies over two decades in England: results of the Cognitive Function and Ageing Study I and II. *Lancet* 2016; 387: 779–86.

VERDENS HELSE

Overvekt som ung gir økt kardiovaskulær dødelighet

Høy kroppsmasseindeks som ung gir økt risiko for tidlig død av kardiovaskulær sykdom. Dette viser en studie fra Israel.

Illustrasjonsfoto: AGE/scanpix

I en nylig publisert studie ble data om høyde, vekt og kroppsmasseindeks hos vel 2,3 millioner israelske 17-åringer fra deres militærtjeneste i perioden 1967–2010 koblet med landets dødsårsaksregistre (1). I løpet av studieperioden døde litt over 32 000, hvorav 9,1 % av kardiovaskulære årsaker. Av de døde var gjennomsnittsalderen der døden skyldtes koronar hjertesykdom, hjerneslag og plutselig uventet død henholdsvis 47 år, 46 år og 41 år.

De med kroppsmasseindeks svarende til fedme ved 17 års alder hadde 4,9 ganger (95 % KI 3,9–6,1) så stor risiko for å dø av koronarsykdom som de med kroppsmasseindeks mellom 5- og 24-prosentilen. For død grunnet hjerneslag var risikoen 2,6 ganger så høy og for plutselig død 2,1. Risikoen for død av kardiovaskulære årsaker økte med alderen. Risikoen for å dø av kardiovaskulære sykdommer var lavest hos dem som hadde en kroppsmasseindeks innenfor 25- og 49-prosentilen som ungdom. Den var litt høyere for dem som var undervektige, og økte gradvis over 50-prosentilen.

Den lave forekomsten av kardiovaskulær død i studien må ses i sammenheng med at gjennomsnittsalderen var relativt lav da studien ble avsluttet. Sammenhengen mellom kroppsmasseindeks som ungdom og kardiovaskulær død er derfor bare analysert for unge voksne og middelaldrende. Studien manglet også data om livsstil.

Den lave forekomsten av kardiovaskulær død i studien må ses i sammenheng med at gjennomsnittsalderen var relativt lav da studien ble avsluttet. Sammenhengen mellom kroppsmasseindeks som ungdom og kardiovaskulær død er derfor bare analysert for unge voksne og middelaldrende. Studien manglet også data om livsstil.

Matilde Risopatron Berg
Holter Legekontor

Litteratur

1. Twig G, Yaniv G, Levine H et al. Body-mass index in 2.3 million adolescents and cardiovascular death in adulthood. *N Engl J Med* 2016. E-publisert 13.4.2016.